

Georg Mejer   Georgius Fabricius

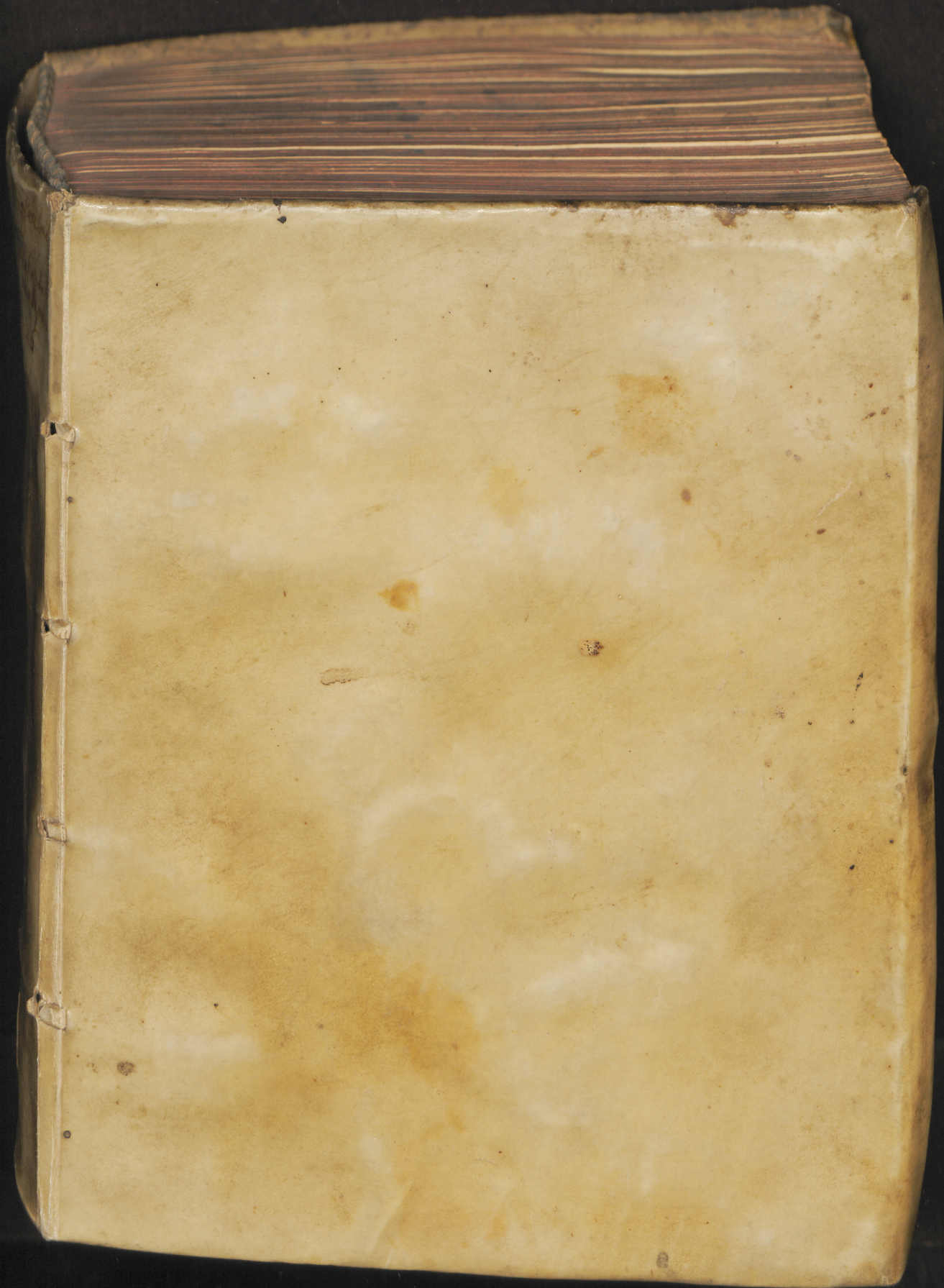
Disputationum Physicarum Quarta De Forma Et Privatione

Rostochii: Myliandrus, 1610

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn74273580X>

Druck   Freier Zugang

51

R. U. phil. 1609. 10.

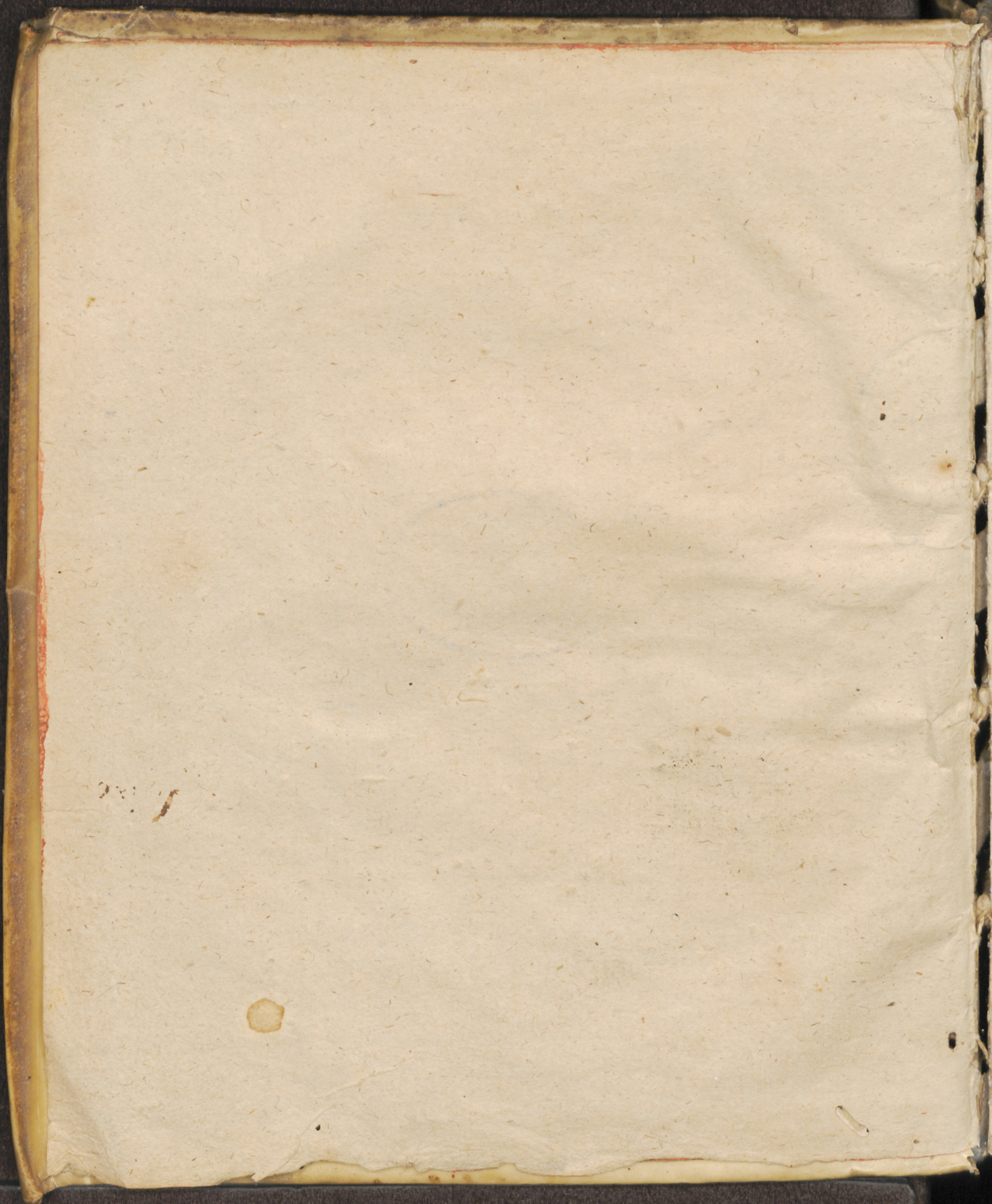
12 gyl.

35 1717

Disputationum Physicarum
Q V A R T A
DE
FORMA ET PRI-
VATIONE.

Quam
Divina adspirante gratia
In Inclita Academia Rostochiensis
SUB PRÆSIDIO
M. GEORGII MEIERI
Duderstadenſis Saxonis.

Tuebitur
GEORGIUS FABRICIUS
Slesvicenſis.

Ad diem 26. Maij horis & loco conſuetis.

Rostochij Typis Myliandrinis Anno 1610.

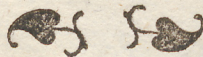
Clarissimis,
Excellentissimis,
Spectatissimisq;
VIRIS

Collegij Philosophici in inclyta
Academia Rostochiensis Decano, Seniori &
reliquis Linguarum & Philosophiae
Doctoribus & Professoribus
publicis.

*Dominis Praeceptoribus ac Fautoribus suis per-
petuo observantia studio colendis;*

*Hoc quicquid est exercitij Physici
Inhonoris declarationem
Debiti obsequij testificationem
Benevolentia perpetua Conciliationem
qua decet submissione
nuncupat & inscribit*

Georgius Fabricius J. F.
Respondens.

DE FORMA ET PRIVATIONE.

Theorema I.

Quaelibet res suam habet formam.

Materia proximè sequitur forma, cum quod materia semper cupiat informare, tum quod ipsa materia formam semper appetat, & sine ea esse non velit, hanc enim dōvā^{priv} materia ingeneravit natura, ut licet ipsa per se formam nullam habeat, ad eandem tamen suscipiendam, congenita^{ce} inclinatione feratur. Hinc acutè Scalig. Materia est perfectibilis: forma verò perfectiva. Igitur ex materia & forma unum fit, propterea quod sint causæ internæ, mutua coordinatione inter se ultro citroq; dantes atq; accipientes, suo utraq; modo aliquam perfectionem, exerc. 307. sect. 27.

II. Rerum autem formas esse, tam manifestum est, ut absurdum merito censeatur, eas negare qui ausit. Vnde enim rerū subsistentia, si non à forma? Vnde rerum operationes? Licet autem forma plerq; nobis lateant: In magno enim periculo versamur, ne nullam veram teneamus definitionem: ne nostra scientia repat humi per tenebras circa sola accidentia Scalig. exerc. 101. sect. 14. attamen quia propria earum qualitates ab ijs immediatè fluentes obviam sunt, res naturales formis privare non possumus, cum effectus semper causam presupponat.

A 2

Theo-

Theorema II.

Forma est quæ rei largitur esse.

I. Congruit huic definitioni illa quam tradidit Philosophus lib. 2. Phys. cap. 3. t. 28. & 5. Metaph. cap. 2. εἰς τὸ οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἄνευ τῆς αἰτίας. Dicitur autem forma rei largiri esse sive essentiam, cum quod qualibet res sit & subsistat per suam formam, tum quod res sine forma, non sit res: abolita enim forma rei, statim res ipsa perit.

II. Non autem volumus, quod sola forma citra adminiculum materiæ essentiam rei constituat, quia non minus materia quam forma principium est internum corporis naturalis, sed quod forma licet rem non producat, ei tamen propriam essentiam largiatur, per quam ab alijs rebus ita distinguatur, ut non liceat unam essentiam illis ascribere: vel si producere dicatur, id est ex se eadem attribuat, quod forma nobilissima & prestantissima pars sit cuiuslibet rei.

Theorema III.

Munus formæ duplex est, unum est rem constituere; alterum res constitutas à se invicem discernere.

I. Illud vocatur actus primus: hoc actus secundus. Est enim actus primus ipsa forma, per quam res est id quod est. Sic anima qua forma est hominis, actus primus est, constituens hominem. Actus secundus verò est ipsa forma operatio: Sic discursus qui est operatio anima, actus secundus est proximè fluens ab anima.

II. Est autem differentia rerum petenda ex actu secundo, hoc est à proprijs ipsarum rerum operationibus seu qualitativis: formas enim

enim rerum cognoscere, non modò difficile est, sed penè impossibile, interim tamen beneficio qualitatũ qua in rebus hærent, & per quas forma operantur, de discrimine formarum, & per consequens etiam rerum judicare possumus. Sic equi forma latet nos, quemadmodum & bovis. Vnde ergo colligis quod forma equi differat à forma bovis? è proprijs utriusq; qualitatibus. Equi propria qualitas est hinnire, bovis mugire. Diversæ hæ qualitates diversas arguunt formas, quia proximè & immediate ab iisdem profisciscuntur. Et quoniam qualitas qua propria est equi, non potest attribui bovi, sequitur quod nec forma, & quia non forma, utiq; equus à bove formâ differet.

Theorema IV.

Formæ ex potentia materiæ educuntur.

I. Disceptant & digladiantur de origine formarum Philosophi. Quidam enim generari: quidam in materia actu latitare eas asserunt. Plato formas ex idearum fonte, qui est ipse DEus, in materia receptaculum influere statuit. Nonnulli formam quandam materiae coævam fingunt, quæ sit initium veluti formæ compositi generandi. Magirus & alij nonnulli è medicis formas ex temperamenti qualitatibus oriri arbitrantur. Alij eò absurditatis progressi sunt, ut omnium formarum originem referrent ad influxum syderum cælestium. Scaliger formam à forma, animam catelli ab anima canis esse contendit exerc. 6. sect. 5. Aristoteles deniq; & qui eum sectantur, formas è potentia materia educi volunt. Et hæc eorum sententia propius ad rei veritatem accedere videtur.

II. Nam formæ productio aut est ex materia, aut ex efficiente. Atqui non ex efficiente, quia est & manet forma, etiam efficiente absente, Ergo ex materia, quod tamen non ita accipiendum est,

substantia n^o ka
est xx accidenti

solum compositum
generat per.

omnis forma, actu
q^d in est, informat

quasi forma ex materia generetur, tanquam ex parte constituyente, sic enim forma non amplius actus simplex, sed compositum quidam esset. Sed hic queritur, quidnam ergo sit illa potentia materia, è qua forma educitur, substantianè an accidens? respondemus verò quod neutrum dici possit. Non substantia, quia forma non est, antequam sit: non accidens, quia forma esset ex accidente, quod absurdum est, nulla enim substantia ex accidente est. Quid ergo dices tandem est dicta illa potentia? Est respectu substantie inchoatio quadam, quæ sit in materia ad formam, & ad substantiam reductivè referri potest.

III. Superest nunc, ut opiniones contrarias examinemus, quarum prima statuit formas generari, quæ opinio meritò expeditur: Formam namq; qui dicit generari, is sese in Philosophia parum probat exercitatum, generatur namq; solum compositum Scalig exerc. 346. Hinc rectè principia dicuntur ingenerabilia & incorruptibilia. Et generatio & corruptio affectiones sunt, non principiorum, sed compositorum, quæ è principijs constant.

IV. Altera est Anaxagora, is formas in materia actu latitare olim contendebat, sed rejicitur & hæc opinio. Absurdum enim planè est, & contra principia Philosophica, in una eademq; materia esse plures & ferè infinitas formas actu. Et sequeretur materiam unam à multis formis simul informari, nam omnis forma actu quæ inest, informat, Imo tolleretur omnis generatio & corruptio: Si enim formæ omnes jam actu existunt in materia, nullum compositum novum generabitur, neq; ullum corrumpetur: Generatio enim nil aliud est, quam novæ formæ introductio, & forma quousq; in composito manet, compositum non interit.

V. Platonis sententia propterea improbat, quod sequeretur, omnes formas alicubi extra materiam existere, & forinsecus materiæ adjungi, quæ opinio ne probabili quidem ratione probari potest. Negari quidem non potest, quin Deus causa sit universæ

salus

salis & remota omnium rerum, quæ in mundo sunt, & sic etiam formarum, sed de causa particulari sive proxima est sermo.

VI. Quarta opinio loquitur vel de forma Physica, vel Metaphysica, Formam Physicam materia nullam esse coævam in præcedenti disputatione theor. 3. demonstratum dedimus, ubi materiam primam omni formâ carere ostendimus. Formam verò Metaphysicam, quæ aliàs actus dicitur, materia esse coævam non inficiamur, per eam enim materia est id quod est. Scaliger exer. 17.

VII. Qui verò rerum formas ex temperamenti qualitatibus deducunt, in eo hallucinantur, quod putant, ex accidente posse fieri substantiam, quod impossibile est. Qualitates verò temperamenti esse accidentia, nec ipsi, qui hujus opinionis patroni sunt, negare possunt, sunt enim in predicamento qualitatis, ideoq; ex ijs forma substantiales oriri haud possunt.

VIII. Falsissimum autem est, originem formarum ex influxu esse syderum caelestium: Sequeretur enim agentia naturalia & proxima quidem nihil agere, nihil efficere, nullus enim actionis illius finis, si corpora caelestia rerum formas producant. Præterea tolleretur omnis in natura univoca generatio: Quæ enim à corporibus caelestibus producantur, non per generationem univocam, sed equivocam producantur.

IX. Scaligeri deniq; sententiam non per omnia amplectendam censemus. Hic enim distinguedum esse judicamus cum scholasticis Doctoribus inter formas quæ educi dicuntur de potentia materiæ & quæ in eam induci dicuntur. Educitur autem forma de potentia materia vocant, quando forma secundum esse & secundum fieri ut loquuntur, ab ipsa materia dependet: Induci vero, quando forma secundum fieri tantum, non verò secundum esse à materia dependet, qualis est sola forma humana, anima videlicet rationalis, quæ quidem extra materiam non fit, extra eandem tamen esse potest. Homo enim quando moritur, separatur anima à corpore, & in locum

in locum beatorum secedit. In productione ergo formarum qua in potentiam materia inducuntur, hoc est, in productione anima rationalis sententiam Scaligeri admittimus, propagari enim animam rationalem per traducem statuimus. Potest & in productione formarum reliquorum animantium assertio ipsius locum habere, sed in rebus inanimatis, ejusmodi dari formarum propagationem, sine manifestis rationibus nobis persuaderi haud patimur.

Theorema V.

Non omnis forma à materia sua cui inest, est separabilis.

I. Quia plures forma à materia tam secundum esse, quam secundum fieri dependent, hoc est, ita sunt materia immersa, ut extra eam nullibi subsistere possint, si itaq; extra materiam esse non possunt, falsum erit, quod à materia sint separabiles. Sola anima rationalis est, quæ à corpore separari, & extra id subsistere potest, reliquæ omnes à materia non separantur, sed in eadem intereunt.

II. At Timplerus ait, omnem formam substantialem à materia esse separabilem, licet non omnis separetur, vel seorsim actu post separationem à materia existat, lib. 3. Metap. cap. 2. quæst. 71. hancq; suam sententiam vult corroboratam sequentibus duabus rationibus: 1. Quia omnis forma substantialis secundum essentiam suam absolutam sicut vi causæ procreantis unita fuit materiæ, ita etiam potentiam passivam habet, ut vi causæ corruptentis, ab eadem si opus sit, separari possit. 2. Quia omne corpus naturale ideo sua natura est corruptibile, quia formam habet à materia separabilem, ideoq; etiam corrumpitur, quando corrumpitur, quia forma ipsius actu à materia separatur.

III. Caterum opinio hæc Timpleri minimè consistere potest. Quare ad rationem ipsius priorem respondemus, phrasin illam (mate-

(*materia formam uniri*) valde esse suspectam, imò accuratius se
 expendatur ea, nullo modo tolerari potest. Illud enim propriè cum
 altero uniri & conjungi dicitur, quod ab eo, cum quo conjungitur,
 antea fuit disjunctum & separatum. Formæ igitur priusquam
 materia unirentur, per se alicubi extra materiam existere? falsum
 hoc, & jamdudum à sanioribus Philosophis damnatum, explosum.
 Non ergo cum materia uniuntur, sed ex ejusdem potentia vi cau-
 sa efficientis educuntur: & sic quia non propriè uniuntur vel
 conjunguntur cum materia, neq. ab eadem separari vel sejungi
 possunt, sed in materia potentiam, è quaeducta fuerunt, vicissim
 abeunt & resolvuntur. Posterior ratio simpliciter est falsa. Non
 enim corpus naturale propterea suâ naturâ dicitur corruptibile,
 quod forma ab eo separari possit, sed quod in eodem intereat seu
 esse desinat, quod non fit per separationem seu sejunctionem, sed
 destructionem non extra, sed intra materiam. Et si forma à ma-
 teria non tantum est separabilis: verum etiam actu ab ea separa-
 tur, quando corpus corrumpitur, ut loquitur Timplerus, annon
 sequetur, quod etiam per se extra materiam seorsim subsistere pos-
 sit? quod ipsum tamen circa finem ejusdem questionis negat: Quic-
quid enim actu à re separatur, illud etiam extra rem subsistere po-
test. Quia itaq. Timplero etiam teste, sola anima rationalis ex
 omnibus formis substantialibus hoc privilegium à DEO habet,
 ut post separationem à corpore actu seorsim existat, concludimus
 non omnem formam substantialem à materia cui inest, esse separa-
 bilem, sed quandam, solam videlicet animam rationalem.

*corruptibile
 (natura) quod
 forma in potestate
 intrinsecat, id q. fit o
 p. seorsim existere p.
 destructionem non
 extra, sed intra
 materiam.*

*sola anima rationalis
 à materia cui inest
 separatur: q. post
 separationem à
 corpore actu seorsim
 existit.*

Theorema VI.

Formæ aliæ sunt subordinatæ, aliæ ul-
 timæ.

Hinc patet quomodo unius rei plures possint esse formæ, &
 quomo-

B

unius rei plures
possunt esse forme
subordinate una
vero ultima.

quomodo non: plures sunt subordinata, una est ultima. Docet enim experientia, quod in generationibus rerum certus servetur ordo, neq. ex una forma ad alteram aequè facilis sit transitus, videmus simul quod natura non frustra materiam dispositionibus formarum diversis prepararet, sed ideò per tot mutationum gradus progreditur, ut per subordinatas formas viam sternat forma ultima introducenda. Patet similiter hinc quomodo occurrendum sit instantijs: 1. quod unius rei una sit essentia. 2. quod unius rei una sit definitio essentialis. 3. quod qualibet res dicatur una ob unitatem forma. Datur unius rei & essentia generica & specifica. Definitio essentialis quia sumitur à forma ultima, non nisi est una, Dicitur deniq. res una non ob pluralitatem formarum subordinatarum, sed unitatem forma ultima.

Theorema VII.

Forma nobilior est materiâ.

omne agens prestat
patienti.

I. Rationes sunt: 1. Quia forma habet rationem agentis, materia verò patientis. Omne agens autem prestat patienti. 2. Quia rerum naturalium prestantia & nobilitas, provenit à forma: Quò enim forma nobilior, eò & res ipsa nobilior. Sic quod homo lapidi sit preferendus, ascribendum est formæ hominis, nam materiâ conveniunt, quemadmodum res omnes, formâ autem discrepant, ut operosius demonstrat Scaliger exerc. 61. sect. 1. ubi asserit, materiam non suapte natura sed formæ dignatione sibi arrogare commendationem. 3. Quia forma materiam perficit: Forma enim materia largitur existere. Etenim forma id agit, ut materia sit hoc aliquid Scal. exerc. 307. sect. 27.

II. Obijcis: 1. Quod forma corrumpatur in composito, materia vero remaneat. 2. Quod forma fiat in materia, materia verò immediatè à DEO sit producta.

Verum

III. Verum corruptio forma propriè attribui non potest, quia non principia, sed compositum dicitur corrumpi, ut & generari, Scal. exerc. 346. Quod autem forma in corruptione compositi esse desinat, materia verò remaneat, propterea hac illà non est præstantior, quia materia remanet non propter perfectionem, sed potius imperfectionem suam, nec propter se, sed propter aliud, ut nimirum aliam formam recipiat. Deinde est quidem materia à DEO creata, sed tantum propter formam, ideòq; etiam DEUS materia non propriam largitus est existentiam, sed mediante forma eandem ipsi concessit.

Compositum de quibus
pi non principia

materia à DEO creata
ta à pp forma
propter qd aliquis
est tale hoc magis
est tale

Theorema VIII.

In omni generatione & corruptione necessario requiritur privatio.

I. Hactenus principia ea consideravimus quæ essentiam corporis naturalis ingrediuntur, eamq; constituunt, materiam videlicet & formam, sequitur nunc tertium & postremum principium non quidem constitutionis, nihil enim constituit, sed transmutationis, utpote sine quo nulla fieri possit generatio, nulla corruptio, Arist. lib. 1. Phys. cap. 7. quod quidam è numero principiorum rejicere & exturbare conati sunt, propterea quod corpus naturale non constituat, sed potius destruat; privatio enim si non esset, nullam corpus corrumpere.

II. Sed salva res est. Privatio enim eam ob causam principium constituitur, quod corpus destruat, quia enim corruptio unius est generatio alterius, quis non videt, & generationem & corruptionem penè soli privationi esse ascribendam, Quare invertimus argumentum in hunc modum: Quicquid corpus destruit, illud ejus est principium transmutandi, Atqui privatio corpus destruit, jure igitur

Generatio hinc
procedat corruptio
illig natus est
f. fit p privatio
nem.

igitur principium omnium corporum naturalium, quæ quidem mutationi sunt obnoxia constituitur.

Theorema IX.

privatio non est negatio. Hinc n. est negatio: est, et est negatio: vero cæcū et falsū. Privatio non est negatio: Nam ut m. om. n. q. ita et m. p. b. h. o. n. e. d. i. s. t. i. n. g. u. i. t. u. r. q. u. o. d. i. t. a. q. u. e. e. s. t. f. o. r. m. a. l. e. i. v. e. m. a. t. e. r. i. a. l. e. v. i. s. u. s. s. u. l. o. c. u. l. u. s. f. o. r. m. a. l. e. p. o. t. e. n. t. i. a. v. i. d. e. n. d. u. s.

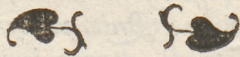
Privatio est absentia formæ in materia cum potentia proxima ad eam recipiendam.

privatio est prior et posterior. Prior resp. forme subsequentis, cuius privatio est; posterior resp. forme antecessoris, quam materia expellit aliam, in p. g. locū p. introducitur.

Absentia est forma non antecedentis, sed subsequentis, quæ intermediā privatione in materiam introduci debet. Hinc rectè Scaliger. Tamen in generatione privatio formam quæ introducit, antecedit: tamen privatio, quæ est in re generata, posterior est natura, quam forma ipsa per quam res est, ex. 61. sect. 2. Est itaq. privatio & prior & posterior formæ. Prior forma subsequente, cuius privatio dicitur: Posterior antecedente quam materia expellit, & aliam loco ejus introducit. Et hinc videre licet, quod privatio non sit mera negatio, quæ formam & simul omnem habilitatem subjecti tollat, sed quæ formam sublatam, nihilominus in subjecto aptitudinem & dispositionem ad eandem recuperandam relinquit.

COROLLARIA.

- I. An formæ sint æternæ? N.
- II. An forma sit divisibilis? N.
- III. An forma sit generabilis & corruptibilis? N.
- IIII. An forma rectè dicatur informare materiam? A.
- V. An omnis forma sit spiritus? N.

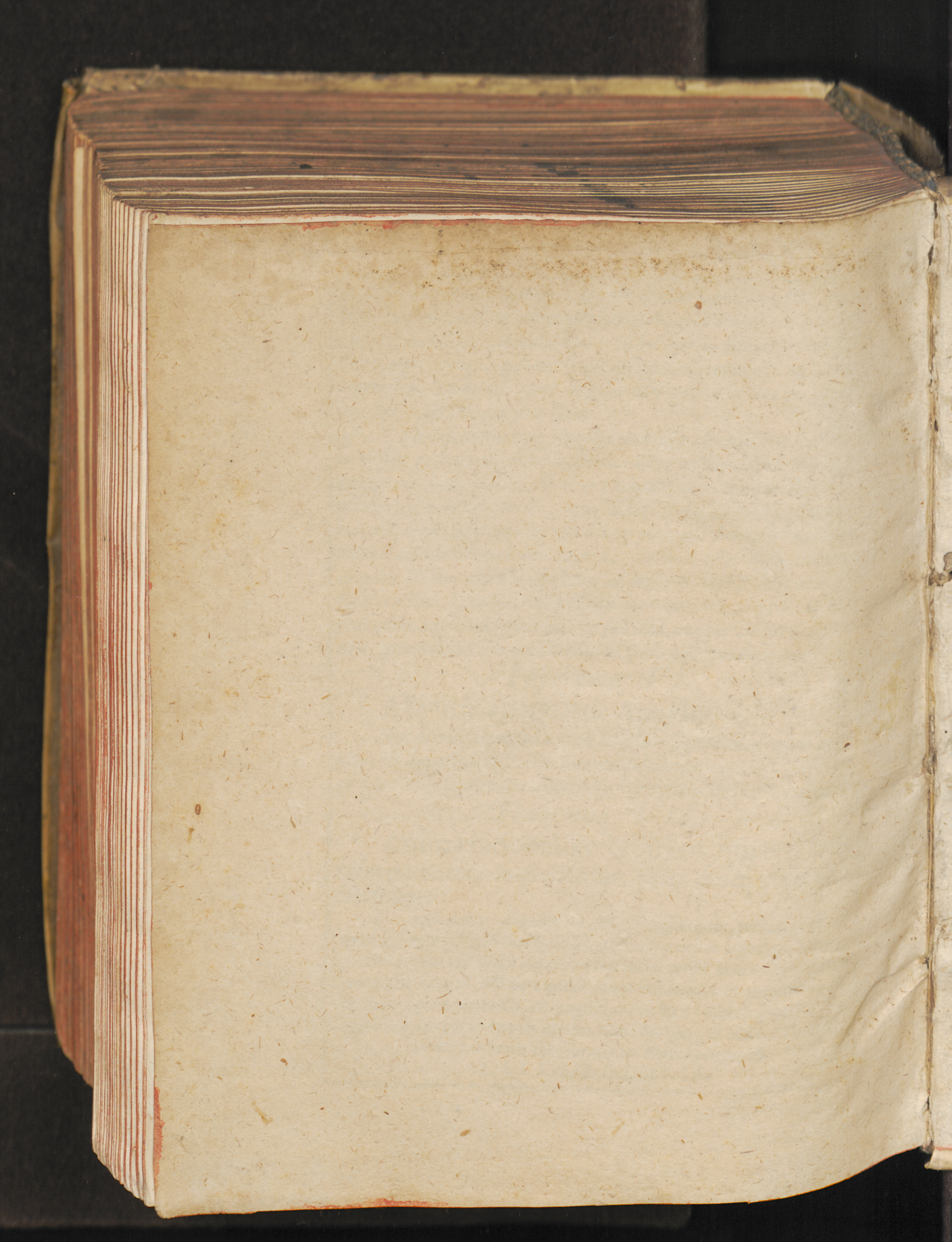

quod itaq. attinet ad privationem, est illa res resp. materialis v. c. cæcitas & aliquid. resp. organi, nempe oculi. Est p. non est si stricto formale. Hinc itaq. distinguatur privatio a non ente. quod non est actus & est simpliciter negatio ejus, ad hoc simpliciter non sit ens. si v. non ens negati v. privatio v. est abstantia certæ forme in certo et determinato subiecto.

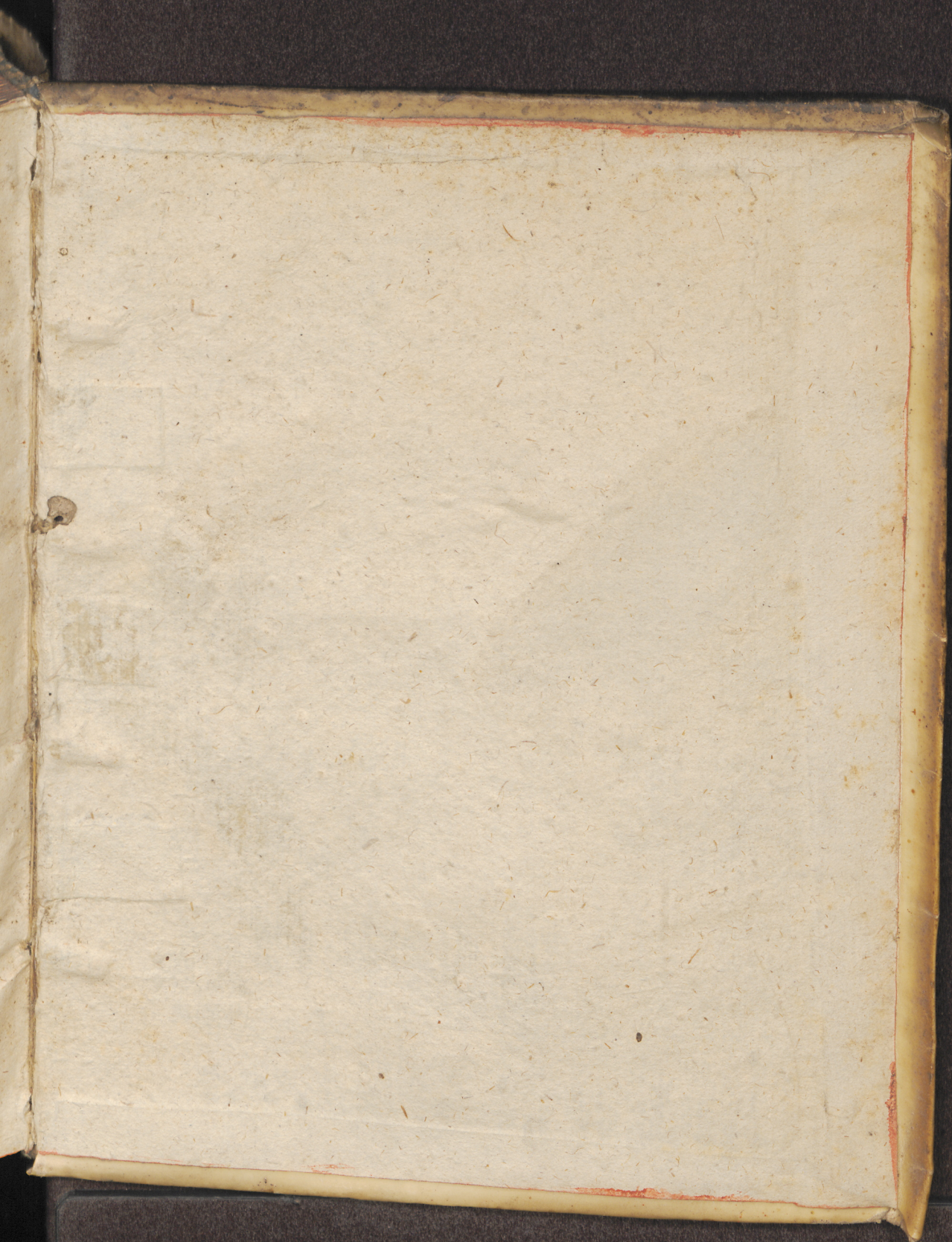

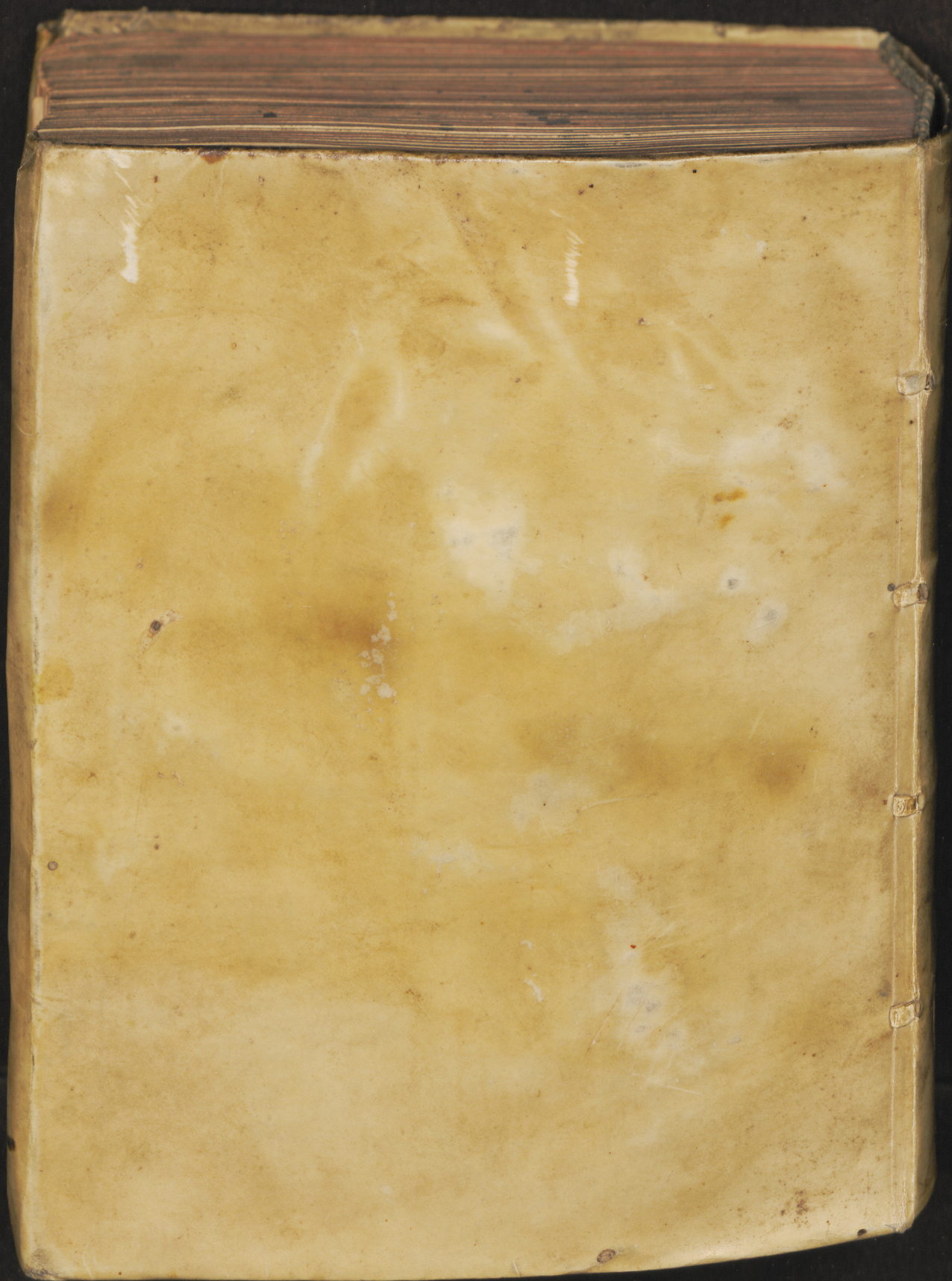

306. sect. 20. in hac verba erumpens: Omne quod
num principium, aut à primo principio. Un-
lia dependent igitur. Ergo suâ naturâ omnia
ruptibilia. Est itaq; spiritus corruptibilis &
natura: nunquam vero corrumpitur: nunquam
immortalitate Deus ipsum donavit.

Theorema II.

Spiritus est vel Angelus, rationalis.

Legitimam hanc esse spiritus divisionem
dere licet. Nam 1. Angelus tantum, & ani-
gunt. 2. immortalitate fruuntur. 3. per se
possunt. Ergo etiam tantum spiritus existunt.

Theorema III.

Angelus est spiritus, qui per
in corpore, sed semper extra co-

I. Dicimus Angelum per se nunquam in
per accidens tamen id fieri posse, concedimus.

quando corpora assumere, ut appareant hominibus.
est. Et testatur Scaliger, Angelos ipsos sibi co-
359. sect. 13. Verum quia hujuscemodi corpo-
nunt, & natura eorum non est, corporibus re-
formare, merito per se ab omni corporis union-

II. Sunt vero Angeli in duplici differen-
boni: quidam mali. Malitiam intelligimus
lem, sed moralem. Diabolus enim ratione effe-
nus, ac Angelus bonus. Quia 1. est Ens. C
bonum: quia bonum cum Ente convertitur.

Quicquid autem à Deo creatum est, bonum

A 3

